

Beretning 2016-2017

Så står vi her igen - til en generalforsamling i Sammenslutningen af Danske Småøer - den 44. ordinære generalforsamling i Ø-sammenslutningens historie.

Og igen må jeg konstatere - det har været et travlt år - både på sekretariatet, hos vores projektmedarbejder Britta Leth og garanteret også hos jer på øerne. I al fald ved jeg, at vi fra Ø-sammenslutningen har gjort vores for at holde gang i jer ø-repræsentanter med spørgsmål om det ene og det andet. Spørgsmål, som I måske ikke alle finder lige relevante, men som hjælper os i afdækning af, hvordan der lige præcis - efter jeres opfattelse - ser ud på jeres øer inden for nogle specifikke områder. Og der har været mange forespørgsler i år. Så jeg vil gerne starte min beretning med at udtrykke en stor tak til jer ø-repræsentanter for den store hjælp, I har ydet i år - det er meget vigtigt for os, at I er i den anden ende af telefonen eller mailen.

Jeg tror, jeg igen i år vil starte min beretning et andet sted end med færger - men bare rolig - det kommer.

Fokusområder

På sidste års generalforsamling på Venø havde vi en drøftelse af, hvilke arbejdsområder bestyrelsen skulle arbejde med. Forslagene var mange - men flere gik igen - og det har betydet, at vi i det forgangne år har prioriteret at arbejde med følgende emner: Udlejning af huse og den bagvedliggende lovgivning, diger og kystbeskyttelse, telemedicin herunder afdækning af muligheder, ældrepleje, mobil og internetdækning samt intern synlighed.

Der ud over lå et mere uspecifikt emne som generationsskifte - både i virksomheder og i foreninger samt intern.

Vi fordelte opgaverne imellem os i bestyrelsen, og mange af jer vil have oplevet et meget levende repræsentantskabsmøde, hvor de enkelte bestyrelsesmedlemmer på skift præsenterede deres område. Erik og Eva redegjorde for lovgivningen bag udlejning af huse, og der blev udarbejdet et aktstykke, som er udsendt til alle øerne. En af de vigtigste pointer i forhold til udlejning af huse og dermed at skaffe udlejningsboliger nok på øerne er den mulighed, at ejere af sommerhuse kan udleje deres hus til helårsbeboelse.

I forbindelse med diger og kystbeskyttelse redegjorde Birgitte fra Anholt for Anholts problemer med at skaffe midler til at etablere kystbeskyttelse.

Da det jo ikke alene er småøerne, der har problemer med stormflod, har Erhvervsminister Brian Mikkelsen haft nedsat et udvalg, der skulle evaluere de stormflodsordninger, vi kender i dag. Men det handler jo desværre alene om, hvordan man får dækket sin skade - når skaden er sket. Der tages ikke stilling til, hvordan man i tyndt befolkede områder får lavet kystbeskyttelse.

Alle kommuner skal udarbejde en klimatilpasningsplan. I flere kommuner er den lavet som et tillæg til Kommuneplanen. Tag et kig i jeres kommunes klimatilpasningsplan og se, hvad der står om jeres ø.

Måske skal det skærpes i den næste kommuneplan.

Der ud over er vi altså nødt til fortsat at arbejde videre med det i Ø-sammenslutningsregi. Vi er nødt til at finde ud af, hvor stort omfanget er, hvor store dele af de enkelte øer og hvor mange øboerne eller fritidshusejerne, det vil gå ud over. Hvor uretfærdigt det end lyder, er det svært at komme igennem med kystbeskyttelse for den enkelte lodsejer, men hvis vi kan påvise, at en stormflod har store følger for større områder af øen, og at man her ikke vil kunne løfte kystsikringen alene - så kan vi forsøge at løfte en pulje med tilskud til kystbeskyttelse på småøerne.

Jan Bendix har arbejdet med mobil- og bredbåndsdækning og har forsøgt at afdække, hvad øerne allerede har på disse områder, og hvilke ønsker der er. Heldigvis har flere øer efterhånden fået fibernet, men andre fortsat har svært ved at opnå en ordentlig hastighed på bredbåndet. På mobilområdet er nogle øer godt dækket - andre har en meget ringe dækning. På den baggrund tog vi kontakt til Energistyrelsen for at få noget hjælp til forslag til løsningsmodeller, fordele og ulemper ved de enkelte modeller samt investeringskrav og driftsomkostninger og Jan og jeg var i slutningen af januar til møde.

Folkene fra Energistyrelsen var meget positive og lydhøre overfor vores udfordringer, men henviste os til deres hjemmeside, hvor meget af det vi efterlyste stod.

Vi blev altså ikke meget klogere, og det er desværre nok der, vi står i dag. Det kræver nok en professionel afdækning af, hvad der skal ske på de enkelte øer - vores viden er ikke stor nok. Men er der nogle gode historier, som andre umiddelbart kan bruge, formidler vi dem gerne i Ø-posten.

Politisk kan man høre, at man forventer at genåbne teleforliget igen, men som Minister for Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet Lars Christian Lilleholt sagde på en telepolitisk konference - ja så skal det

stadig ske på markedsvilkår. Set fra småøernes side er det problematisk, at udbygningen af mobil- og bredbåndsinfrastrukturen fortsat skal foregå på markedsvilkår - for ændrer et nyt teleforlig så overhovedet på vilkårene for os, der bor herude, hvor det ikke kan betale sig at udrulle bredbånd eller etablere mobildækning?

Ja, det gør det, **hvis** politikerne tør stille krav om dækning i hele landet og det skal de efter min mening turde turde. Kommunerne og staten holder sig jo ikke tilbage med at stille øgede krav til borgerne om, at de skal kunne kommunikere digitalt og klare det meste på nettet for at lette kommunernes og statens arbejde. Så hvis man i Folketinget mener, at man skal kunne arbejde, bo og leve i hele Danmark, så skal politikerne være modige og stille krav om dækning - også der hvor det ikke kan betale sig! Vi vil i hvert fald gøre vores for at holde politikerne fast på, at et nyt teleforlig skal fremtidssikre *hele* Danmark.

På ældreområdet lavede Anni og jeg en spørgeskemaundersøgelse til ø-repræsentanterne omkring ældreomsorgen på de enkelte øer - muligheden for døgnpleje, hjemmehjælp, nødkald osv. 18 øer svarede, og man må konstatere, at det i meget varierende omfang er muligt at få hjemmehjælp, døgnpleje og nødkald. 9 øer giver udtryk for, at der har været ønske om at få døgnpleje

Spørgsmålet blev jo hurtigt, om det er tilladt for en kommune at lave differentieret kvalitetsstandarter, f.eks. begrundet i den trafikale tilgængelighed eller at det har andre kommuner gjort?

Det viste sig hurtigt, at i al fald 4 ø-kommuner med 7 øer har specielle kvalitetsstandarter for deres øer. På Fejø var man allerede i gang med at undersøge lovligheden heraf, og der blev hurtigt dannet et netværk mellem øerne for på den måde at hjælpe hinanden.

Der blev hos skiftende ministre spurgt til lovligheden af forskellige kvalitetsstandarter afhængigt af, hvor man bor, og her er sagen klart:

- Den generelle lighedsgrundsætning skal være gældende,
- Man må ikke have forskellige serviceniveauer afhængigt af hvilken del af kommunen, man bor i
- Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der i fornødent omfang, kan gives hjælp døgnet rundt
- Kommunalbestyrelsen kan ikke stille krav om, at modtagere af hjemmehjælp skal tage ophold i en anden boligform, hvis hjælpen overstiger et vist niveau.

Der er ingen tvivl om, at denne forskelsbehandling har stor betydning for vores øboere og for os som øer. Mange ældre vil gerne blive i det hjem, de er trygge ved - og det burde vel også være en af de styrker, der er ved vores små øer, men den manglende lige ret til hjælp i hjemmet kan betyde, at man er nødt til at flytte fra øen. Jeg tænker ikke, vi er urimelige i vores krav - og hvis kommunen hævder, at den kun kan yde hjemmehjælp, inden for færgens sejlplan - ja så er der for mig at se vel kun to ting at sige til det: 1. Kommunen bestemmer selv fartplanen og 2. Personalet kan da overnatte på øen eller man kan ansætte noget bosiddende personale, som kan betjene de ældre.

Der knokles videre med det i netværket - og det er et rigtig flot stykke arbejde, der gøres med Christina fra Fejø og Christel fra Lyø som primusmotorer.

I øvrigt er der udarbejdet et bilag, der er sendt ud forud for generalforsamlingen, og som vil danne baggrund for yderligere drøftelser senere i dag.

Et andet punkt, som vi har haft fokus på er generationsskifteproblematikken - både i virksomheder og foreninger. I vores sidste turismeprojekt med fokus på virksomhedsudvikling blev det klart, at der er flere ø-virksomheder, som står over for denne udfordring indenfor den nærmeste fremtid, men endnu ikke er begyndt at tage hul på problematikken. Man kan jo sige, hvad vi stikker vores næse i det for - men for den enkelte ø er det jo vigtigt, at restauranten eller overnatningsmuligheden ikke bare forsvinder, fordi ejeren ikke kan drive den mere. Derfor er generationsskiftet vigtigt, og det samme gælder jo sådan set i vores foreningsliv. Vi overvejer pt. at gøre generationsskifteproblematikken til en del af vores bosætningsindsats, for for os at se er der på langt de fleste øer ingen tvivl om, at nye virksomhedsejere skal komme udefra, overtage virksomheden og dermed bosætte sig på øen.

Et andet fokusområde har været intern synliggørelse. I samarbejde med LAG Småøerne har Morten Lise og jeg besøgt Askø, Femø og Drejø. Anholt var også planlagt til besøg i maj, men gik i vasken pga. færgændringer, så sammen med Fejø står de for tur i efteråret.

Både Småøernes Lag og vi fra Ø-sammenslutningen har været rigtig glade for besøget på de tre øer. Vi har været på rundtur, Lise og jeg har holdt møde med beboerforeningens bestyrelse, mens Morten har besøgt potentielle projekter, og om aftenen har vi haft offentligt møde, hvor vi hver især har fortalt om LAG'en og Ø-sammenslutningen med efterfølgende diskussion om alle mulige ø-problematikker.

Der har været et udtrykt ønske i bestyrelsen, at vores besøg på øerne skulle resultere i et større medlemskab af Sammenslutningen af Danske Småøer.

Jeg må sige, at jeg ikke umiddelbart tror, at det er det, der rykker. Vores medlemmer i Ø-sammenslutningen er jo medlemmer i den lokale beboerforening - og der tror jeg altså, at der er en masse andre ting, der lokalt spiller ind - end vores besøg. Men vores besøg kan ud over vores eget arbejde også være med til at sætte fokus på de ting, som den lokale beboerforening arbejder med, for det er jo vigtigt hele tiden at holde fokus på, hvordan vi i de enkelte beboerforeninger har den størst mulige opbakning på øen - så vi står med det størst mulige mandat, når vi taler med bl.a. kommunen. Og jeg kan kun sige ud fra de tre besøg vi har haft på Askø, Femø og Drejø - beboerforeningerne gør et kæmpe arbejde og er tovholdere på mange ting. Hvis der er nogle af jer, som kunne tænke sig at få besøg af os - så sig til, men gerne i god tid. Vores kalendere er ret bookede - i al fald, når vi alle tre skal finde en mulig dato.

Driftsaftale med Erhvervsministeriet.

En ny regering betyder jo også, at der er mulighed for at de små øer skal holde flyttedag. Igennem årene har vi og ø-sagen og dermed også ø-støtten været placeret hos skiftende indenrigsministre, i Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter og fra juni 2015 kom vi til at høre under Erhvervs- og Vækstministeriet, og vi er så fortsat placeret i Erhvervsministeriet, efter den nye regering tiltrådte.

Man kan jo spørge om det har nogen betydning, hvor vi er placeret - men det har det altså. For ud over at det tager tid for nye folk at lære os, ø-sagen og de små øer at kende, er det altså et stort problem, når nyttig viden og vigtige informationer går tabt i overleveringer fra et ministerium til et andet, pga. at der kommer nye embedsfolk på opgaverne, og ministeriernes it-systemer ikke kan tale sammen. Der ud over skal vi jo lære nye folk at kende, og ja så er der forskellige prioriteringer i de forskellige ministerier.

Sammenslutningen af Danske Småøer er som den eneste af landdistriktsorganisationerne direkte på Finansloven - vi står der med et tilskud på 1,2 mio kr. Det er jo rigtig godt og flot benarbejde af vores forgængere i Ø-sammenslutningen - at der så er lidt problemer med at få det fremskrevet - er en ting - det gode er jo, at så er det ikke til diskussion, at Ø-sammenslutningen skal have pengene - troede vi - er jeg nødt til at tilføje.

I efteråret 2016 blev vi præsenteret for en ny procedure, der medfører, at institutioner, der modtager tilskud fra Erhvervsstyrelsen, skal udarbejde en Mål- og Resultatplan samt en egentlig driftsaftale med Erhvervsstyrelsen.

Og det har taget lang tid, og vi har brugt mange ressourcer på at få landet - møder, hvor teksten blev dissekeret - og der var rigtig mange ting, som Lise og jeg ikke forstod og ikke kunne acceptere, og derfor ville have ændret, og Erhvervsstyrelsesfolkene måtte derfor tilbage og spørge om meningen med det. Hvis man overordnet skal konkludere på det, så har vi brugt rigtig meget tid på Mål- og Resultatplanen, på effektkæder, på resultatmål, og på at få aftalerne så lidt stramme som muligt, så vi dog kunne leve med dem, inden vi nåede frem til at kunne underskrive i februar.

Der er ingen tvivl om, at vi er røget ind i en meget stringent Erhvervsstyrelse, hvor alt skal køres efter deres djøfiserede planer - uanset om det giver mening eller ej. Alle de skemaer, som vi har skullet udfylde, bygger på at det handler om tilskud til et projekt, og derfor er skemaerne jo ikke velegnet til os. Vi får tilskud til HELE sammenslutningens virke - vi har jo stort set ikke andre indtægter. Det lykkedes os at få skrevet ind i aftalen at tilskuddet går til hele Ø-sammenslutningens virke, men vi slap jo ikke for resultatmålene alligevel. Vores fokus i forhandlingerne med Erhvervsstyrelsen har hele tiden været, at Erhvervsstyrelsen ikke skal være overbestyrelse, hvor alt skal godkendes - for det fremgår jo af vores vedtægter, at hos os er det generalforsamlingen, der træffer de overordnede beslutninger og bestyrelsen, der udfører det, generalforsamlingen har besluttet. Desuden giver det ikke nogen mening at vi skal spørge hos Landdistriktskontoret i Nykøbing Falster, om vi må bruge penge på en ny kopimaskine, når der kan gå uger, inden vi vil få svar.

Vi slap ikke uden om effektkæder og resultatmål, men vi i forsøgte at lægge dem i forlængelse af 'noget vi gør alligevel'. Evalueringen af Ø-posten faldt heldigvis sammen med, at sociologistuderende Jens Westergård søgte om at komme i praktik hos os - så det er dejligt, at den evaluering og spørgeskemaundersøgelse er i trykke hænder hos ham.

Udfordringen er desuden, at vi er en dynamisk organisation, hvor det også kan være udefrakommende situationer, der bestemmer hvor vi skal lægge vores arbejdstid - gode eksempler på det er Landevejsprincippet og muligheden for at få eget postnumre.

Det skal da ingen hemmelighed være, at vi i bestyrelsen adskillige gange har drøftet, om vi skulle nægte at indgå i en sådan detailstyring - flere bestyrelsesmedlemmer mente, at vi skulle undlade at skrive under og rejse sagen politisk - den nye regering har jo direkte en minister, der skal mindske administration og bureaukrati.

Men udmeldingen fra Erhvervsstyrelsen var også helt klar - ingen arme - ingen småkager - altså ingen underskrevet Mål- og Handlingsplan - ingen penge, hvad enten vi er på Finansloven eller ej. Første rate faldt ved underskrivelsen - anden rate udløses, når de har godkendt den halvårs afrapportering samt balance, som skal aflægges med udgangen af juni.

Da vi har ansvar for, at Lise og Aase kan få deres løn, og at vi kan betale husleje, besluttede vi at skrive under. Vi har efterfølgende i bestyrelsen besluttet at fortælle Erhvervsstyrelsen, når vi skal have dem med på ø-tur til Orø og Sejerø i slutningen af maj, at vi via et par politikere vil henvende os til Erhvervsministeren. Det kan ikke være mening, at vi som organisation skal detailstyres på den måde, og at Lise og jeg skal bruge en måned af vores tid med at udfylde skemaer - tid, der går fra det vigtige arbejde med småøerne.

Færge.

Og så kommer det - det med færgerne - for det har også fyldt i det forgangne år. 2016 blev jo året, hvor vi tog det første skridt hen mod trafikal ligestilling. Det er en rigtig god ting - og politikerne skal have stor ros for endelig at have slået et hul i betalingsringen omkring øerne til gavn for vores besøgende, turisterhvervet og bosætningen - både arbejdet med at skaffe nye øboere, og også at fastholde os, der bor her allerede, for nu får vi jo pludselig råd til at få venner, familie og børn på besøg.

Forligspartierne besluttede jo, som I ved, at der kun kunne ske nedsættelse i forårs- og efterårsmånederne - den turistmæssige lavsæson -, hvor der ifølge lovforslaget var det største potentiale for at øge turismen på øerne.

For os at se gav det ikke mening at arbejde med 2 forskellige sæsoner. Et er, at det skaber øget administration, når priserne dermed skal ændres 4 gange om året. Noget andet er, at det ikke på alle øer, at kapaciteten i sommersæsonen er fuldt udnyttet, og her ville det give god mening også at kunne nedsætte taksterne også i sommersæsonen.

Vi skrev et brev til daværende Social- og Indenrigsminister Karen Ellemann, Udvalget for Landdistrikter og Øer og transportordførerne. Brevet blev fremsendt i samarbejde med Småøernes Fergeselskaber, Fergesekretariatet og borgmestre fra 16 ø-kommuner om at ændre sæsonopdelingen for småøerne.

Som alle jo ved, lykkedes det ikke for os at ændre sæsoninddelingen i første omgang, men man kan da sige, at et frø blev sået, for da man i Folketinget fremsatte det nye lovforslag med de ekstra midler til takstnedsættelser, er vintersæsonen taget med - så det nu kun er skolernes sommerferie, der er undtaget.

Når man så kigger på, hvordan takstnedsættelserne udmøntede sig - kan man kun sige at det er stort set lige så forskelligt, som der er færger - fra enkelte uger/måneder der var gratis, fra nedsættelse til halv pris i hele perioden til nedsættelse enkelte dage i uge.

Årsagen til dette - er selvfølgelig det, som vi ved hjælp af Alternativet i 23. time fik indføjet i loven - nemlig at tilrettelæggelsen af takstnedsættelserne skal ske i samarbejde med øboerne. Det blev i lovteksten til, at ordningen skal tilrettelægges med *'inddragelse af lokale forhold'* og i bekendtgørelsen står der, at *'for kommuner med mindre øer påhviler det kommunalbestyrelsen at sikre, at ordningen udformes i dialog med lokale repræsentanter for øen'*.

Man må sige, at det er en af de gange, hvor det lykkedes os at skabe ravage i folketinget. Som sekretærene i Udvalget for Landdistrikter og Øer fortalte, så var computerne lukket og slukket, da vores forslag tikkede ind onsdag lige før 3. behandlingen torsdag. Det skabte panik, for Social og Indenrigsministeren havde jo netop udtalt, at det rent var et kommunalt anliggende, hvorledes takstnedsættelserne skulle udmøntes. Og ingen partier kunne holde til at stemme imod et forslag, hvor øboerne skulle være med til at bestemme, hvad der skabte mest synergi på netop deres ø.

Det blev indskrevet i loven, og alle partier stemte for. Men som flere politikere efterfølgende sagde med et smil på læben og lidt alvorlige undertoner - det gør I bare ikke igen, I var ved at splitte Folketinget ad. Vi sagde selvfølgelig, at vi godt kunne se, at det var lidt træls med - set fra deres side - den dårlige timing, men at vi også måtte påpege, at det jo sådan set var den 'dårlige' timing, der betød, at øboerne fik den helt selvfølgelig medindflydelse på takstnedsættelserne.

Så øboerne fik lov til at være med til at bestemme, hvorledes takstnedsættelserne skulle udmøntes, og det er selvfølgelig en af årsagerne til, at det blev forskelligt fra ø til ø - for forholdene er jo forskellige.

En anden årsag var, at ikke alle kommuner og færageselskaber var klar til at nedsætte priserne den 8. august. Bekendtgørelsen blev først endelig vedtaget og udsendte ultimo juni.

Social- og Indenrigsminister Karen Ellemann udsendte først i august en pressemeddelelse om, at nu blev taksterne til de danske øer nedsat, men da det var umuligt for nogle kommuner at nå det, ja så gav det nogle lidt ærgerlige historier med turister, der havde læst, at nu blev taksterne sat ned - og det var de så alligevel ikke, da de stod ved færgen.

En tredje årsag til at perioderne med takstnedsættelser blev så forskellige er tildeling af midler. Allerede da bekendtgørelsen blev sendt i høring, undrede vi os over fordelingen af midler til de enkelte ruter. De tekniske beregninger, der ligger til grund for tildelingen af midler, er taksterne fra landevejsprincippet, bl.a. 1,28 kr. for passagerer, 3,66 kr. for personbil og 1,28 kr. for cykel pr. sejlet km. Desuden indregnes en grundpris på 20,22 kr. for en returbillet pr. passager i de tekniske beregninger.

Af oversigten fremgår det bl.a., at en kommune som Lolland med 3 øer i 2017 modtager 592.000 kr. og Hedensted med en nær-ø modtager 367.000 kr. og Fur, der er den største transportør af personer med 7-800.000 om året får 418.000 kr. i tilskud til nedsættelse af takster. Et af de mere specielle eksempler på skæv fordeling er fra Orø i Isefjorden, hvortil der sejler to færger - en trækfærge, der tager 6 minutter og en færge til Holbæk, der tager 25 minutter. Trækfærgen modtager 4 mil. kr. i tilskud og færgen til Holbæk 137.000 kr. Det er ikke for at hænge hverken den ene eller anden kommune/færgerute ud, men umiddelbart virker tildelingstallene ikke særlig logiske.

Med finanslovsaftalen for 2017 blev der afsat ekstra midler til indfasning af landevejsprincippet, og i februar afholdt Udvalget for Landdistrikter og øer en høring om virkningen af takstnedsættelserne. Høringen indledtes af økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll, som jo har ansvaret for de ikke-statslige færger. Ministeren slog i sit oplæg fast, at der med aftalen om finansloven, hvor der afsættes 20 mio. kr. i 2017, 30 mio. kr. i 2018 og 40 mio. kr. i 2019, gennem årene vil ske en gradvis indførelse af et fuldt landevejsprincip. Ministeren fremhævede flere gange, at når vi når 2019, så er et fuldt landevejsprincip indført på øerne hele året med undtagelse af skolernes sommerferie og med bundgrænsen på 20,22 kr.

Det lyder jo fantastisk godt - og sikke et løfte - det kan vi øboere da bruge til noget. Men - for der er desværre et men - som jeg sagde i mit oplæg på høringen, tvivler jeg på, om vi på småøerne når i mål i 2019 med det fulde landevejsprincip udenfor højsæsonen, hvis den nuværende fordelingsnøgle fortsætter.

Da man lavede nøglen til fordelingen af tilskuddet til takstnedsættelse, brugte man - så vidt vi ved - de tal som man tidligere har indhentet fra færageselskaberne - den gang Økonomi og Indenrigsministeriet i 2015 udarbejdede rapporten: *Analyse af konkurrencemæssig ligestilling på småøer og ø-kommuner*, og lavede formentlig efterfølgende en fordelingsnøgle, der bygger på landevejsprincippet, som jeg nævnte ovenfor, med grundtakst på 20,22 kr. - men fordelingen af midler har altså været skæv.

Økonomi- og indenrigsministeren har så efterfølgende sendt *udkast til lovforslag om udvidelse af landevejsprincippet* i høring, og der er netop nu i disse uger politisk behandling af forslaget i folketingssalen. Lovforslaget bygger på en forhøjelse af den nuværende fordelingsnøgle i form af en procentuel fremskrivning, og det er altså ikke godt nok. Hvis man fortsætter, som man er startet, vil langt fra alle færgeruter nå i mål med landevejsprincippet i 2019.

Derfor foreslog vi i samarbejde Småøernes Færageselskaber og Færgesekretariatet, at de nye midler ikke blev fordelt efter en procentuel fremskrivning - som jo blot fortsætter den skævvridning, der er i fordelingsmodellen, men at man med de ekstra midler sørger for, at alle når op på samme niveau i tildeling af midler.

Vi udarbejdede på baggrund af tallene i førnævnte analyserapport en oversigt, der viste, at med de afsatte midler i 2017 kunne alle færageselskaber nå op på 43 % af det tilskud, der ifølge rapporten skulle til for at indfase det fulde landevejsprincip. Det betød, at der var en enkelt ø, der ikke fik mere i tilskud i 2017, da man allerede her var oppe på betydelig mere end de 43 %, men for os ligger vurderingen i, at det er rigtig vigtigt, at alle øer kommer med godt fra start og får gavn af den nyhedsværdi, der er lige nu.

Der skal selv følgelig ikke herske tvivl om, at det endelige mål stadig er et fuldt landevejsprincip hele året rundt.

Færgesekretariatet, Småøernes Færageselskaber og vores henvendelse til vores politiske udvalg - samt vores høringssvar med forslaget om en mere fair fordeling af de ekstra midler, blev sendt til ordførerne på området, og skabte her i sidste uge ravage.

Sammenslutningen af Danske Småøer og jeg blev af Fanøs borgmester beskyldt for at have lavet et bagholdsangreb, der gik ud på at tage penge fra Fanø - og de store øer.

Det er nu ikke helt rigtigt - de store øer får også midler i vores forslag - Samsø mindre end ved den procentuelle fremskrivning og Fanøs tal kender vi jo ikke, da de ikke ville oplyse dem til Økonomi og Indenrigsministeriet, da føromtalt rapport blev lavet. Læsø og Ærø fik faktisk mere end den procentuelle fremskrivning ville have givet dem.

Men sådan er det jo - når man stikker næsen frem, får man sommetider også nogle hak i tuden - men jeg synes jo faktisk ikke, jeg havde skjult noget - både jeg og Færgesekretariatet havde jo på høringen i februar sagt, at fordelingen var skæv, og at en procentuel fremskrivning blot ville understøtte denne tendens.

Efter en telefonsamtale med Læsø og Fanøs borgmestre er den vist blevet parkeret.

I torsdags havde Jan Fritz fra Færgesekretariatet, Søren Adersen, Småøernes Færgeselskaber og jeg så møde med Økonomi- og Indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll. Her fremførte vi igen vores frygt for, at ikke alle øer når at få gavn af takstnedsættelserne. Det var faktisk ret tydeligt, at hverken minister eller embedsmænd forstod problematikken, for man havde jo brugt landeveysmodellen med bundgrænsen på de her godt 20 kr.

Mødet resulterede dog i, at man fra embedsmændenes side vil lave en beregning på 3 forskellige ø - for at se, hvordan det passer. Det er rigtig fint, for både vi og udvalget har faktisk efterlyst beregninger, og måske kan de danne grundlag for den evaluering, som ministeren har lovet at fremrykke til efteråret 2017. Men jeg er desværre ret pessimistisk i forhold til den procentuelle fremskrivning af den nuværende beregningsmodel - den tror jeg vedtages, inden Folketinget går på sommerferie.

Når man taler om takstnedsættelser, fartplaner og serviceniveau, kan man selvfølgelig sagtens argumentere for, at hvad skal vi med takstnedsættelser, hvis færgerne ikke sejler. Jævnligt må øer slås for at undgå beskæringer i fartplanen, så det bliver svært at bo og leve på en småø.

I august havde Askø, Femø og Fejøs kommunale ø-udvalg taget initiativ til sammen med borgmesteren i Lolland kommune at invitere lokale folketingspolitikere på ø-tur til de tre øer.

På borgermødet på Femø var der ingen tvivl - man ønsker større ro omkring færgedriften, og ifølge TV2 Øst var politikerne lydhøre overfor det ønske. Magnus Heunicke (S) er i al fald citeret for at sige:

"Målet må være at sige, så lang tid som muligt og måske helt op til 10 år, hvor man siger, nu kender vi besejlingen, sådan så man ikke hvert eneste år skal ud i nogle nye besparelser, ny usikkerhed og utryghed omkring investeringer, bosætning og turisme".

Det tror jeg, at vi er rigtig mange, der er enige med ham i - og det er selvfølgelig et udsagn, vi i fællesskab skal holde politikerne fast på, således at den gode hensigt ikke blot tørres af på det kommunale selvstyre.

En anden færagesag, vi har haft oppe efter henvendelse fra Mandø Fællesråd, er muligheden for, at Mandø kan blive omfattet af godstilskuddet. Godstilskuddet er givet til nedsættelse af færgetakster, og derfor har Mandø ikke fået del i midlerne, da de er i den specielle situation, at i stedet for en færge, kan de - når det er ebbe - gøre brug af den kommunale låningsvej.

Med Nationalpark Vadehavet er der skabt øget opmærksomhed om Mandø, og turisterne strømmer til. Det har betydet, at der er sket en opblomstring og større udvikling af turisterhvervet på Mandø, og øboerne har skabt og arbejder fortsat på at skabe nye arbejdspladser og dermed øget omsætning og bosætning på øen. Med den øgede erhvervsmæssige aktivitet har erhvervene på Mandø dog også måtte erkende, at det ikke blot er øer, der har færger, hvor erhvervet har betydelige ekstraomkostninger. På Mandø må erhvervene - på trods af at de er landfaste et par gange i døgnet - betale ekstra for at få transporteret deres varer til og fra øen, da betegnelsen 'ikke brofaste øer' også omfatter Mandø i fragtmændenes priskataloger.

Erhvervene på Mandø har opgjort deres meromkostninger til godt 100.000 kr. På den baggrund har Mandø Fællesråd, borgmesteren for Esbjerg Kommune og Ø-sammenslutningen rettet henvendelse til Økonomi og Indenrigsministeren for at få Mandø omfattet af godsordningen.

Ministerens svar er ret klar - det var den også på mødet forleden - at han er da glad for, at det går godt på Mandø, men at det vil åbne for en glidebane, hvis en landfast ø skal have del i godstilskuddet - hvem bliver så de næste... Argumentationen om at Folketinget jo netop på en lang række andre områder opfatter Mandø som ikke-bro- og landfast ø, trænger vi ikke igennem med.

I øvrigt har vi jo - som I ved - søgt aktindsigt i kommunernes afrapporteringer på gods- og takstnedsættelsesområdet samt på kommunernes andel af de 15 mio. kr., som der jo skulle afrapporteres for første gang med udgangen af marts. De er sendt ud til jer ø-repræsentanter. Vi håber i kan bruge dem i en dialog med jeres kommuner og færgefarter. Vi har udarbejdet en oversigt over oplysningerne de indsendte skemaer og kan i al fald bruge dem til at dokumentere den meget forskellige udmøntning af

landevejsprincippet. Om vi også skal bruge den til at fortælle politikerne noget om udmøntningen af de ekstra § 20-midler - er også op til jer.

Samarbejdet med Folketinget, Minister og ministeriets embedsmænd.

Mange af vores sager i Ø-sammenslutningen retter sig mod Folketinget, ministre og embedsmænd i ministeriet.

Igen i år har vi haft et rigtigt godt samarbejde både med det store udvalg Udvalget for Landdistrikter og Øer og med Udvalget for Småøer. De politikere, der sidder i disse udvalg, er seriøst interesserede i, at småøerne fortsat består som bæredygtige helårssamfund og i at møde øboerne og deltager gerne i vores repræsentantskabsmøde og på ø-ture. I den forgangne periode har vi været på Avernakø, Lyø og Bjørnø, hvor Social og Indenrigsminister Karen Ellemann også deltog på turen til Lyø. Tak til jer, fordi I på alle 3 øer gav politikerne en rigtig fin og oplysende tur. I juni går udvalgets tur til Barsø og Baagø.

Også vores samarbejdspartnere i Erhvervsstyrelsen, som dels sidder med vores driftsaftale og med ø-støtten, synes vi er vigtige at få ud og møde øboere. Derfor var vi sidste år på Mandø og Aarø - også tak til jer for en rigtig fin og oplysende tur - og i år går turen til Orø og Sejerø. Vi oplever hver gang, at det at besøge øer og projekter, er en stor øjenåbner for embedsmændene fra København. Det er rigtigt vigtigt, at embedsfolkene får mulighed for at se, hvor stor forskel både ø-støtte- og LAGmidlerne gør.

Vi inviterer også ministre på ø-tur - som nævnt var Karen Ellemann på Lyø, Erhvervs- og Vækstminister Troels Lund Poulsen var på Strynø og i år har vi inviteret Simon Emil Ammitzbøll til Agersø. Et ø-besøg er en rigtig god mulighed for at vise ministrene, hvad det her ø-halløj handler om - men vi må nok også sige, at man skal være parat til at ændre planer - for vi oplever ofte, at ministrene får forfald, fordi der kommer en eller anden vigtig sag op i Folketinget. Men vi bliver ved - og mon ikke det lykkes at få Indenrigsministeren til Agersø til september. Vi tror på det.

Af andre samarbejdspartnere skal ud over vores egne ø-relaterede som LAG Småøerne og Småøernes Fødevarer-netværk nævnes Landdistrikternes Fællesråd. Vi orienterer og hjælper hinanden i sager, som vedrører begge foreninger. Vi er måske nok lillesøster i den sammenhæng - men faktisk er Ø-sammenslutningen den ældste landdistriktsorganisation i Danmark, som det fremgik af det materiale, der blev lavet af Hanne Tanvig til LDF's 25 års jubilæum.

Turismeindsatsen.

Sidst på året 2016 afsluttede vi projektet 'De små øer - turistdestinationer med kvalitet' med undertitlen 'Forretningsudvikling og mersalg i turistbranchen på småøerne' - et projekt, der var blevet til i et samarbejde mellem Sammenslutningen af Danske Småøer og LAG Småøerne.

Formålet med projektet var at støtte og fremtidssikre virksomheder inden for turismebranchen, at sætte gang i initiativer til fremme af turistaktiviteter og at styrke småøerne som turistdestinationer både i og uden for højsæsonen. Projektets fokus har ligget på udviklingen af kvalitet, vækst og samarbejde. Britta Leth blev ansat som projektmedarbejder til at gennemføre projektet.

9 virksomheder blev udvalgt, og resultaterne af projektet viser, at der er et potentiale for vækst hos de deltagende virksomheder. Med en tæt og konkret rådgivning og relevant netværksskabelse har virksomhederne kunnet øge omsætningen og beskæftigelsen.

En anden effekt af den målrettede indsats for virksomheder på småøer, er tydeligvis, at det ikke blot er virksomhederne, man booster, men hele lokalsamfundet på de små øer.

En sidegevinst ved dette projekt var Brittas ide om at lancere et ø-pas. 2016 blev et prøveår, og det viste sig hurtigt, at der var meget stor interesse for passet. Derfor besluttede vi i samarbejde med Færgesekretariatet, Visit Denmark og Færgen A/S at ansøge om et egentligt projekt til videreudvikling af ø-passet. Passet udkommer ud over på dansk også på engelsk og tysk og derud over indeholder projektet en lancering af passet i Nordtyskland.

Ingen tvivl om at ø-passet er blevet en stor succes, og ingen tvivl om at Britta skal have æren for dette - det er rigtig godt set og din ildhu og ihærdighed har skabt meget stor opmærksomhed og presse om de små øer. Med det nuværende projekt er der nedsat en tænketank, som skal se på, hvorledes dansk ø-turisme kan udvikles i de kommende år. Skal vi tænke i en egentlig Destination de danske øer eller er det noget helt andet. Bl.a. dette og ø-passets fremtid skal vi drøfte senere på dagsordenen.

Fra vores egen verden.

Vi fik en henvendelse fra nogle menighedsråd, som meget gerne ville genoplive menigheds- og præsteseminarerne. Jan Bendix, som sidder i vores bestyrelse, tog teten og arrangerede i et samarbejde mellem VenøBoen og Ø-sammenslutningen et seminar på Venø for menighedsråd og præster. 11 øer var repræsenteret, og de fik et forrygende døgn med bl.a. formanden for Folketingets Kirkeudvalg og med projektlederen for Menighedsrådsforeningens projekt 'Kirken på Landet.' Ingen tvivl om at disse repræsentanter fik en øjenåbner ved at være sammen med de aktive ø-menighedsråd og præster og fik et nyt syn på, hvordan man også kan være menighedsråd og præst i dagens Danmark. Men det var også en øjenåbner for os som Ø-sammenslutning - for hvad kan vi gøre for at sætte ø-kirken., ø-præsten og ø-menighedsrådet på dagsordenen og understrege betydningen af dette på vores øer? Her har bestyrelsen en opgave.

En stor tak til Jan for et rigtig godt seminar og til Aase fra VenøBoen, som klarede den private indkvartering og en masse andet. Et flot arbejde af jer begge.

I 2016 var igen på Folkemøde. Vi snakkede med en masse mennesker, deltog i og afholdt selv debatter og fik synliggjort de danske småøer på allerbedste vis. Sidste år havde vi et fælles ø-telt sammen med Færgesekretariatet, Småøernes LAG og Småøernes Fødevarer-netværk, og igen i år laver vi en ø-stand med samme aktører, hvor der bliver sat fokus på småøerne på mange forskellige måder, ligesom Udvalget for Landdistrikter og Øer har ønsket at holde en event i vores stand.

I bestyrelsen evaluerer vi hvert år om økonomi og tidsforbrug står mål med det udbytte, vi har af at have vores egen stand. For det er en økonomisk tung post og mange frivillige kræfter, der skal lægges i at bemane en stand, men indtil videre har vi fundet det givtigt og det styrker også samarbejdet mellem de forskellige ø-foreninger.

At være formand i en forening, hvor man har en rigtig god bestyrelse, er jo ingen sag. Vi har en 5 – 6 bestyrelsesmøder om året, et par Skype-møder og et 12-12 møde- altså et møde på et døgn, hvor der bliver arbejdet igennem. Det giver ro og tid til at fordybe sig i de lidt større sager, og også mulighed for at være lidt visionære og drøfte fremtiden.

Tak for et godt samarbejde til bestyrelsen og tak for jeres ildhu og engagement og mange gode diskussioner, hvor vi ikke altid er enige. En særlig tak til Jan fra Birkholm og Anni fra Askø, som nu træder ud, for indsatsen gennem jeres bestyrelsesperiode.

I dag skal en særlig tak lyde til Eva, som har valgt at stoppe som næstformand. Det er rigtig ærgerligt, og jeg kommer til at savne dig og dit engagement for de små øer, men samtidig kan jeg også godt et eller andet sted forstå, at det er vanskeligt at få det hele til at passe sammen med det der arbejde, som skal til, for at man kan få brød på bordet. Men det er nu ærgerligt - vi har haft mange gode, sjove og lærerige oplevelser sammen i kampen for de små øer. God vind fremover til dig og jeg regner selvfølgelig med, at vi fortsat ses i ø-sammenhæng.

Og så er der vores sekretariat, hvor Lise og Aase holder til.

Ingen tvivl om at der er travlt. Jeg prøver ellers, når jeg ringer - at se om jeg ikke kan fange dem i at sidde med benene oppe på bordet - det er nu aldrig lykkedes endnu, for som Aase plejer at sige: Der er nu rigeligt at se til. Det er dejligt, at du tager alting med godt humør - så kan man jo klare meget. Tak for din solide indsats, og fordi du er klar til at lige tage en ekstra tårn, når det brænder på.

Også hos Lise har det været et travlt år - det ved jeg, selv om det stort set er lykkedes dig, at holde din arbejdstid inden for en normal ugenorm. Jeg er stadig opmærksom på, at arbejdstiden ikke skrider, men det er klart, at mange rejsedage med f.eks. møder, ESIN og Folkemøde tæller på kontoen. Men i år er der faktisk blevet tid til at opfylde et længe næret ønske - nemlig at du kom på efteruddannelse - et kursus i projektledelse for NGO'er med eksamen og det hele - en eksamen du selvfølgelig klarede super godt ud over at du var rigtig glad for selve kurset.

Du skal have tak - Lise - for endnu et år med en kæmpe stor arbejdsindsats - og fra mig selv - igen en stor tak for mangan en sparring omkring dette eller hint.

At ting griber om sig, når der bliver mere tid - kender vi sikkert alle - bare se denne her beretning! Når der lukkes ned for noget, dukker der noget andet op, som griber om sig - måske endda i større omfang.

Jeg besluttede fra sommerferien sidste år at søge orlov fra mit job som lærer på Omø Skole. Det har været en stor glæde at få lov til at arbejde mere koncentreret med de små øer, men det har også betydet, at arbejdet er kommet til at fylde mere - end det måske lige var planlagt. Men det har været dejligt ikke at være bundet op af at skulle tage fri fra arbejde for at deltage i diverse møder eller at skulle arbejde om aftenen for at svare på mails - men det har også grebet om sig. Vi er involveret i flere ting. Jeg håber, I vil kaste et blik i Lises og min oversigt, for at få et indblik i noget af det, vi også laver - ud over det der er nævnt her i min beretning.

Og så lakker beretningen mod enden - der kunne have været omtalt så meget andet, bl.a. har året også budt på Planlov og Strandbeskyttelse - men det blev så dette her, jeg valgte i år, og I har jo mulighed for at spørge ind til alt det andet lige om lidt.

Når jeg nu - igen igen - bliver spurgt af journalister, hvorfor man dog skal holde liv i de små øer, og igen igen skal forklare hvorfor færgerne skal sejle mere end en gang om dagen, for de der godt et hundrede mennesker, som jo enten kan blive hjemme eller flytte ind på fastlandet, ja så holder jeg meget af at genlæse Piet Heins Gruk om troen og håbet:

Troen og håbet

Pessimisterne er dog
de reneste tåber –
de tror på det modsatte af,
hvad de håber.

Nej, de optimister,
som livet beror på,
er dem, som tør håbe
på noget, som de tror på.

- og her finder jeg styrke i - at lige præcis sådan er de - de øboere jeg kender: Modige, stærke og optimister - for ellers var de små øer her ikke☺

Tak for i år.